

Azərbaycan dünya birliyi ilə siyasi, iqtisadi və digər sahələr üzrə əməkdaşlıq münasibətlərinə malikdir. Bu əlaqələrin inkişaf etdirilməsində yalnız Azərbaycan maraqlı görünmür, eləcə də beynəlxalq təşkilatlar, ayri-ayrı dövlətlər ölkəmizlə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulmasına səyər göstərirler. Onlara ölkə ilə iki və çoxterli müqavilələrin imzalanması qeyd olunanlar misal ola bilər. Qarşılıqlı faydalı sosial-iqtisadi əməkdaşlıq xalqlara xeyir, dövlətlərə sülh və təhlükəsizlik getirir. Xüsusilə də, Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin xalqın çağırışı ilə ikinci dəfə hakimiyyətə gəlmişindən sonra Azərbaycanın dünyadan əksər ölkələri ilə iqtisadi əlaqələri daha geniş və səmərəli xarakter aldı. Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorundakı neft yataqlarının istismarına dair 1994-cü il sentyabrın 20-də imzalanmış "Əsirin müqaviləsi" Azərbaycanın dünya ölkələri ilə qarşılıqlı əlaqələrinin genişlənməsinə əhəmiyyətli töhfələr verdi. 1998-ci il sentyabrın 7-8-də 32 dövlətin və 13 beynəlxalq təşkilatın nümayəndələrinin iştirakı ilə tarixi "Böyük İpek yolu"nun bərpası üzrə keçirilmiş Bakı beynəlxalq konfransı və onun nəticələri Azərbaycanın xarici siyasetinin müstəqillik illərində qazandığı ən mühüm nailiyətlərindən biri oldu. Azərbaycanın Avropa-Qafqaz-Asiya nəqliyyat dəhlizinin inkişaf etdirilməsində aparıcı yer tutması ölkəmiznə dünən ölkələri ilə integrasiyasının daha da

dərinləşməsinə xidmət edir. Bu isə nəinki iqtisadi, həm de siyasi sabitlik və təhlükəsizlik baxımından böyük əhəmiyyətə malikdir. Təbii ki, Azərbaycanın əldə etdiyi siyasi, iqtisadi uğurlar regionda sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunmasına mühüm təkan verir. Yeni region ölkələri də Azərbaycanın qazandığı nailiyyətlərdən bəhrelənmək imkanı qazanırlar. Bu baxımdan Gürcüstan dövlətinin Azərbaycanla six əlaqələr qurması, regional layihələrə mühüm dəstək göstərməsi, beynəlxalq aləmdə eyni siyasi maraqlardan çıxış etməsi milli mənafələrinin və təhlükəsizliyin təmin olunması istiqamətində əhəmiyyətli fəaliyyət hesab olunur.

Azərbaycan-Gürcüstan əlaqələrinin inkişafında yeni mərhələ başlayır

Bu gün Azərbaycan-Gürcüstan dostluq, qardaşlıq, yaxın müttəfiqliq münasibətləri dünyadan əksər ölkələri üçün bir nümunəyə çevrilib. Yaxın müttəfiqlik əlaqələrinin qurulması və inkişaf etdirilməsinin əsasını isə Ulu Öndər Heydər Əliyev və Gürcüstanın keçmiş prezidenti Eduard Şevardnadze qoyublar. Hər iki dahi şəxsiyyətin möhkəm təməl üzərində qurduqları əlaqələri bu gün də uğurla inkişaf edir. Dostluq və müttəfiqlik əlaqələrinin daha da dərinləşməsi regionun inkişafına və çiçəklənməsinə, sülhün və təhlükəsizliyin bərərə olmasına mühüm töhfə verir. Ötən mündət ərzində hər iki ölkənin hökumət və dövlət rəhbərlərinin yüksək səviyyədə çoxsaylı qarşılıqlı sefərləri baş tutub. Rəsmi məlumatla istinadən demək olar ki, bu günə qədər dövlətlərarası 118-dən çox sənəd imzalanıb. 1995-ci ilde Gürcüstanın ölkəmizdə, 1996-ci ilde isə Azərbaycanın Gürcüstanda səfirliliyi fəaliyyətə başlayıb. Həmçinin 2009-cu ilde Gürcüstanın Batumi şəhərində Azərbaycanın Baş konsulluğu, 2013-cü ildə etibarən isə Gəncə şəhərində Gürcüstanın Baş konsulluğu açılıb.

Iqtisadi münasibətlərin inkişafı sahəsində əldə olunan nailiyyətlər Azərbaycanla

Azərbaycan-Gürcüstan əməkdaşlıq modeli digər region ölkələri üçün nümunə ola bilər

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidzenin yanvarın 17-də mətbuataya bəyanatla etdikləri çıxışlarında mühüm məqamlara toxunulmuşdur

Gürcüstan arasında əlaqələrin daha da möhkəmlənməsinə təkan verib. 2022-ci ilde Gürcüstan Azərbaycanın 13-cü xarici ticarət tərəfdəsi olub. Həmin ilde iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi 772 milyon ABŞ dolları təşkil edib. 2024-cü ilin nəticələrinə görə iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi 1 milyard ABŞ dollarına çatıb. Ölkəmizdə Gürcüstan investisiyali 750 kommersiya qurumu qeydiyyatdadır. Ümumiyyətə, Azərbaycan Gürcüstanın inkişafında ən fəal və davamlı investisiya yatırıb ölkə kimi mühüm mövqeyə malikdir. Belə ki, Gürcüstandan Azərbaycana 263 milyon dollar, Azərbaycandan bu ölkəyə isə 3,4 milyard dollar məbleğində investisiya edilib. Azərbaycanla Gürcüstan arasında uğurlu regional əməkdaşlıq münasibətləri çərçivəsində irimiqyaslı global enerji və nəqliyyat-kommunikasiya layihələrinin, xüsusilə de Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft boru kəməri, Bakı-Tbilisi-Örzurum qaz boru kəməri, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu və sair layihələrin reallaşdırılması regional sülhə və sabitiyyə xidmət edir. 2022-ci il dekabrın 17-də Ruminiyanın paytaxtı Buxarestdə "Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Ruminiya və Macaristan Hökumətləri arasında yaşılları enerjinin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdəşliq haqqında Saziş" imzalanıb. Bu Sazişin imzalanması onu təsdiq edir ki, hər iki ölkə yalnız regional maraqların təmin olunması deyil, eyni zamanda Avropa ilə münasibətlərin qurulması və inkişafında birge tərəfdəş olaraq çıxış edirlər.

İstər regional, istərsə de Avropanı əhatə edən mühüm layihələrin icrasında Azərbaycan və Gürcüstanın birgə iştirakı, eləcə də nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarda eyni mövqədən çıxış etmələri hər iki dövlətin yaxın dost, strateji müttəfiq olduqlarını təsdiqləyir. Yanvarın 17-də yeni formalaslan Gürcüstan hökumətinin Baş naziri İrakli Kobaxidzenin ilk xarici sefərini Bakıya etməsi Gürcüstan üçün Azərbaycanın mühüm ölkə olduğunu və hər iki dövlətin bölgədə sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunmasına eyni siyasi maraqlara malik olduğunu gösterir. Bundan önce isə Gürcüstanın xarici işlər naziri Maka Boçorishvili Azərbaycana sefər edib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Cənab İlham Əliyevin və Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidzenin yanvarın 17-də mətbuatla etdikləri çıxışlarında mühüm məqamlara toxunulmuşdur. İlk növbədə, Prezident İlham Əliyev Azərbaycanla Gürcüstan

arasında mövcud olan siyasi əlaqələrin bütün qonşular üçün nümunə ola biləcəyini diqqət mərkəzinə çəkdi.

"Siz regionda fərqli bir Lidersiniz və bizim üçün də nümunəsiniz"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev mətbuatı bəyanatla çıxışında Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidzenin sefərinin xüsusi əhəmiyyəti olduğunu bildirdi: "Çünki Gürcüstanda keçirilmiş parlament seçkilərindən sonra bu, Sizin ilk xarici sefərinizdir. Fürsədən istifadə edərək, təmsil etdiyiniz "Gürcü Arzusu" Partiyasının seçkilərdəki qələbəsi münasibətə Sizi bir daha səmimiyyətə təbrik edirəm və Size, bütün komandanızı yeni uğurlar arzulayıram. Parlament seçkilərindən sonra ilk sefərinizi Azərbaycana həyata keçirməyiniz, təbii ki, Gürcüstan-Azərbaycan əlaqələrinin nə qədər yüksək səviyyədə olmasından xəbər verir. Bu qərara görə Size xüsusilə təşəkkürümüz bildirmək istəyirəm".

Prezident İlham Əliyev energetika sahəsindəki iki ölkə arasında əməkdaşlığın həm ölkələrimiz üçün, həm də böyük, geniş coğrafiya üçün xüsusi əhəmiyyət daşıdığını bildirdi: "Birgə həyata keçirdiyimiz neft-qaz layihələri bu gün bir çox ölkələrin enerji təhlükəsizliyinin əsasını təşkil edir. Təkce onu demək kifayətdir ki, Gürcüstan tranzit vəsaitlə Azərbaycan hazırlı 11 ölkəyə öz təbii qazını ixrac edir, ildən-ildə ixrac artır. Keçən il bu, 25 milyard kubmetre çatmışdır və bunun 10 faizi - ümumi ixracımızın 10 faizi Gürcüstanın payına düşür. Mənə verilən məlumatda görə, Gürcüstanın istehlak etdiyi təbii qazın 80 faizindən çoxu Azərbaycan mənşəlidir. Yəni, bu, doğrudan da çox böyük, xüsusi əhəmiyyətə malik olan layihədir və getdikcə bizim qaz ixrac coğrafiyamız genişlənəcək. Bizim yeni qaz yataqlarımız bu il işə düşəcək. Gələn il, ondan sonrak illər üçün də yəni kəş edilmiş yataqlar mövcuddur. Ona görə getdikcə təbii qazın ixracı artmalıdır və artacaqdır. Bununla paralel olaraq, biz sizinlə birlikdə yaşıl enerji layihələrini də həyata keçiririk. Bu da hökumətlərimizin məsuliyyətini bir daha göstərir. Çünkü bu gün bu enerji də bazarda böyük maraq doğurur, buna böyük tələbat var. Bu gün mənə verilən məlumatda görə, yaşıl enerji layihəsi də uğurla icra edilir. Hesab edirəm ki, bütün digər layihələr ki-

mi, bu layihənin də uğurla başa çatması şansı böyükdür. Bu gün, eyni zamanda, Sizinle təkbətək səhəbət esnasında bağışları və Orta Dəhliz layihəsinin müzakirə etdik. Bizim ölkələrimiz burada da yaxın tərəfdəşlər kimi fəaliyyət göstərirler. Bizim müvafiq qurumalarımızın koordinasiya şəklindəki fəaliyyəti bu layihəni də eminəm ki, uğurla başa çatdıracaq. Burada, elbette ki, biz bir çox qoşularla təmasda olmalyıq və bu təmaslar var. Bu da böyük coğrafiyanı əhatə edən layihədir və yenə də Gürcüstanla Azərbaycan burada Avropa ilə Asiya arasındaki körpü rolunu uğurla oynayır".

Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze çıxışında Prezident İlham Əliyevə səmimi qonaqpərvərliyə görə minnədarlığı bildirdi. Qeyd etdi ki, bizim partiyamızın qələbəsi ilə bağlı təbriklərə görə də təşəkkür edirəm. Bu, bizim bölgəmizdə sabitliyin və təhlükəsizliyin temin edilməsi, ölkələrimizin münasibətləri baxımından əhəmiyyətlidir: "Bu, müstənsə əhəmiyyətə malikdir. Siz regionda fərqli bir Lidersiniz və bizim üçün də nümunəsiniz. Siz ölkənizə dövlətinizin mənəfələrini qorumaqla rəhbərlik edirsınız. Bu gün burada olmaq məndə böyük şərəf və məmənluq doğurur. Bildiyiniz kimi, bu gün iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın 10-cu iclası keçirildi. İclas olduqca səmərəli oldu və mən azərbaycanlı həmkarlarımıza iclasın yüksək səviyyədə keçiriləsinə görə təşəkkür edirəm. Onu da deyə bilərəm ki, biz əməkdaşlığımızı daha da irəli apara bilərik. Bizim dostluğumuzun, qardaşlığımızın tarixi ənənələri var və bu qardaşlıq məhz bu strateji tərəfdəşlərin təməli üzərinə dayanır. Mən eminəm ki, bu tərəfdəşlik gələcəkdə də eyni ruhda inkişaf edəcəkdir. Vaciib məqam odur ki, biz hər birimizin strateji və milli maraqlarına hörmətlə yanaşırıq. Biz ölkələrimizin ərazi bütövlüyü və suverenliyini qəti şəkildə dəstekləyirik. Cənab Prezident, bu dəstəyə görə şəxsən Size və Azərbaycana təşəkkür edirəm".

Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze çıxışında Azərbaycan Gürcüstanın beş əsas ticarət tərəfdəsi sırasında olduğunu bildirdi: "İqtisadi-ticari sahə də çox vacibdir və biz çox məmənunuz ki, Azərbaycan Gürcüstanın beş əsas ticarət tərəfdəsi sırasındadır. Bizim tərəfdəşlərimiz dəhədə dərincədir. Biz hökumətlərarası komissiyanın iclasında da bunu müzakirə etdik. Bir daha qeyd etmek istəyirəm ki, bizim güclü təməllər üzərində qurulmuş əməkdaşlığımız, tarixi münasibətlərimiz və qardaşlığımız var. Xalqlarımız qarşısında da bunu bəyan etmək istəyirəm ki, biz siyasi tərəfdəşlərimizi dərinləşdirmək əzmindəyik və Gürcüstan tərəfi buna üçün səylərini əsirgəməyəcək".

Mən mühüm dəstəyə və tərəfdəşliyə görə azərbaycanlı dostlara və həmkarlara, şəxsən cənab Prezidentə təşəkkürümü bildirəm istəyirəm. Biz cənab İlham Əliyevin cari ilə Gürcüstana sefərini gözləyirik və ümidi edirəm ki, bu il həmin şərəfə nail olacaq".

Azərbaycanla Gürcüstan arasında strateji tərəfdəşliq əlaqələri, mehriban dostluq münasibətləri daim yenilənir və inkişaf edir. Bu işe xalqlarımıza sosial-iqtisadi rifah, dövlətlərimizə isə güc və birlik, regiona sülh və təhlükəsizlik getirir.

Eldar İbrahimov
YAP idarə Heyətinin üzvü,
Milli Məclisin İntizam komissiyasının sədri